

Fres:

(C. C. Clausen.)

Ny slott.

(5956.)

Nyslott.

Nyslott er et af Centrerne i finsk Turistliv. Den ligger midt i Saimasøega, den anløbes af Damperne, fra den naar man bekvemt til de aller-smukkeste og berømteste Steder som Punkaharju. Der er et godt, af Staden opført Hotel, Turisthotellet, hvor man kan ligge over. Og selve Byen ligger saa smukt paa de smaa Holme i det smalle Sund Kyrössalmi, der forbinder Haapavesi i Nord med Pihlajavesi i Syd. Hovedparten af Byen ligger paa den største af Holmene, men Turistlivet koncentrerer sig væsentlig paa den lige norden for liggende Vääväsaari, hvor St. Olafsbad med Kasinoet ligger, og hvortil en Bro fører over. Andre Broer fører videre til andre Holme, der tilsammen danner en af de skønneste Parker i Finland. Paa en af disse, Sulosaari, er der bygget fem Villaer, hvor Rejsende ogsaa kan faa Logi.

Byen er vokset op i Læ af Slottet, der ligger paa en lille Klippe, Sydøst for Byens Hovedcentrum. Det gav Næringen og Trygheden til det lille Bysamfund og trak ogsaa Krigens Hærgninger henover det. Det var en fra Danmark stammende Adelsmand, Erik Axelsson Tott, der her langt ude i Øst 1475 rejste et Værn for den nordiske Kultur mod Russerne og Østen. Og endnu staar hans Borg som den skønneste og bedst bevarede Borg i Finland, et levende Minde om Middelalderens Befæstningskunst og Ridertid.

Det var ham ikke let at bygge Borgen. Alt Bygningsmaterialet, Stenene, Kalken, Tømret, maatte hentes udefra og sejles over til Holmen. Og Russerne saa ikke gerne denne Borg rejse sig truende mod dem. Saa meget mindre som de mente, at den blev bygget østen for den Grænselinje, der var blevet udstukket i 1323, altsaa indenfor deres Landomraade. De søgte derfor ved alle Midler at hindre Slottets Opførelse. Hver Transport af Materialer maatte dækkes af Erik Axelssons harniskklædte Krigere. Slottets Bygning skred dog, trods alle de russiske

Foruroligelser, frem. Først blev det opført i Træ, men allerede to Aar efter lod den driftige Slotsherre ved Hjælp af 16 gode udenlandske Mestre Borgen opføre af Sten og kalde Sancte Olofs Borg eller Nyslot.

Erik Axelssons Borg har sandsynligvis bestaaet af den saakaldte gamle Forborg og den store Borggaard med dens Bygningskompleks. I den gamle Forborgs tre Hjørner rejste sig tre Taarne, de endnu bevarede Kirke-taarnet og Klokketaarnet og St. Eriks Taarnet, der er bukket under for Tiden.

Senere Slægter byggede om og udvidede. 1560—2 byggede saaledes Slottets daværende Hovedsmand et Taarn i det sydøstre Hjørne af den store Borggaard, kaldet Tjockatornet (det tykke Taarn), der sprængtes ved en Krudtekspllosion i Slutningen af det 18. Aarhundrede. Ogsaa under Johan III og Karl IX byggedes der, saaledes Kiltaarnet.

Borgen var ofte udsat for russiske Angreb. 1714 lykkedes det Russerne at tage den, men ved Freden i Nystad fik Svenskerne den tilbage. 1742 tog Russerne den paa ny efter et tappert Forsvar under Stjernstedt, og da beholdt de den. Svenskernes Forsøg paa i 1788 at tage Borgen tilbage mislykkedes.

Efter Freden i Värälä i 1790 begyndte Russerne under Suvarovs Ledelse en Række Befæstningsarbejder, hvorved Slottet mistede en Del af sin tidligere Karakter. Men Nyslotts Betydning som Fæstning var dog omme. Og i 1855 indrettedes Borgen som Fængsel, en Anvendelse, som dog kun varede fire Aar.

I 1868 og 69 fremkaldte Gnister fra forbisejlende Dampskibe et Par Ildebrande, hvorved en stor Del af Slottets Træværk brændte. Men i 70'ernes Begyndelse tog Byen sig paa at restaurere Slottet under Arkitekten Kiseleffs Ledelse, og derved er det lykkedes at genrejse den gamle Borg, saa den er i Stand til at skabe sin Styrning af Fortid.

Tres.

Politiken 12-2-1916

